ÖZEL
SAYI:9
27 MAYIS
1991
FİYATI 3000TL
(KDV DAHİL)

İŞÇİLERİN SESİ

ÇAYDA SÖMÜRÜYE SON !

İçtiğiniz demli çaylardan
acı bir burukluktur
dilinizde kalan
alın terlerimizdir toplarken
çaya karışan
şekersiz içilemez
acılarımızı taşıdığından

■ 91 yılı yaş çay alım fiyatı 1250 TL. olarak açıklandı. Oysa Ziraat Odalarının yaptığı bir araştırmaya göre 1 kg. yaş çayın üretim maliyeti 2775 Liradır. Bu şartlarda, en az 4000 TL. olması gereken taban fiyatını 1250 TL. olarak açıklamak çay üreticisinin yok olmasını istemek demektir.

■ Devlet, yaş çay alım fiyatlarını düşük tutarak, kontenjan uygulayarak çay üreticisini özel çay işletmelerinin insafına terk ediyor. Özel işletmeler ise üreticinin parasına karşılık verdikleri uzun vadeli senetleri bile zamanında ödemiyor.

■ Bu sömürüye dur diyebilmek, iktidarın bu acımasız baskı politikalarını boşa çıkartabilmek ve emeğimizin hakkını alabilmek için üretici komitelerinde örgütlenerek geleceğimize sahip çıkmalıyız.

Dağları tepeleri tırnaklarıyla sökercesine toprağı verimli hale getirip çay diken, yağmurun çamurun içinde ürününü toplayan, topladığı ürünü sırtında taşıyarak alım merkezlerine getiren ve sabahlara dek bekletilen biz üreticiler örgütsel birliktelikler oluşturup sorunlarımız üzerinde söz ve karar sahibi olmalıyız.

Çay üretimi Doğu Karadeniz bölgesine 1940'lı yıllarda girmiş, giderek bölge halkının neredeyse tek geçim kaynağı haline gelmiştir. Çay üreticileri 1963 yılına dek sattıkları ürünün karşılığını zamanında almışlar, bu yıllarda nispeten rahat yaşamışlardır. Ancak, özellikle 1963 yılından sonraki dönemde çay, siyasi iktidarların seçim oyunlarında kullandıkları bir koz haline getirilmeye başladı. Yoğun nüfusa sahip bölge halkından oy alabilmek amacıyla, çay tarım alanlarının daha da genişlemesi devlet tarafından teşvik edildi. Fakat bu genişlemeye uygun olarak işletme kapasitesinin artırılması, yeni fabrikaların açılması, yeni teknolojilerin getirilmesi gerekmekteydi. 1963'ten sonra, işletme kapasitesini artırmayan, çayın daha kaliteli üretilmesi için gerekli teknik gelişmeyi sağlamayan siyasi iktidarlar, üreticinin yıllar boyu mağdur olmasına ve zaman zaman binlerce ton yaş çayın denize dökülmesine yolaçmıştır.

ÇAY ÜRETİCİSİNİN MÜCADELE GEÇMİŞİ

1978 yılına gelindiğinde, devletin uygulayageldiği düşük taban fiyatları politikasına bir de "kontenjan uygulaması" eklenmek istendi. Devletin yaş çay alımını sınırlandırması anlamına gelen kontenjan uygulaması, çay üreticilerinin kendiliğinden başlayan ve giderek devrimcilerin önderliğinde bilinçli hareketlere dönüşen eylemlilikleri sonucu uygulanamadı.Bu tarihlerde Doğu Karadeniz bölgesinde gerçekleşen bir çok üretici mitingiyle, çaydaki kontenjan uygulamalarını protesto eden bölge halkı, bu örgütlü mücadeleleri sonucu paralarını da zamanında almayı başarmışlardı.

12 EYLÜL VE ÇAY POLİTİKALARI: DEVLET-ÖZEL SEKTÖR KISKACI

12 Eylül faşizmiyle birlikte uygulanan enflasyonist politikaların bir sonucu olarak halkın alım gücü günden güne düşürüldü. Bu yeni dönemde iktidar çay üretecilerine karşı yeni baskı politikaları geliştirdi. 80 sonrası dönemde yaş çay alım fiyatlarını her geçen yıl alabildiğine düşüren siyasi iktidar, kontenjan uygulamasını yeniden başlattı. Böylece , yine her yıl binlerce ton yaş çay çürümeye terkedildi. Ve, yeniden üreticilerin sattıkları ürünün parasını zamanında ödemeyerek, üreticileri aylar boyu bekleterek, zaten az olan bu paranın enflasyon nedeniyle iyice değer yitirmesine sebep olmaktadır. 70'li yılların sonunda elde ettikleri tüm haklarını yitiren çay üreticisi, 12 Eylül faşizminin ve ANAP iktidarının pervasız baskılarına maruz kalmaya devam etmektedir.

80'li yıllarda , çayda ek vergi ve kesintilerin uygulanmasının ardından, 1984 yılında çıkarılan 3092 sayılı kanunla Özel Çay fabrikalarının kurulması sağlandı. Devletin çay işletmesi Çay-Kur'a yeni fabrikalar açırmayan sıyası ikidar, bu özel çay işletmelerine milyarlarca liralık devlet kredisi verdi. Yeni teknoloji ile daha kaliteli çay üreteceği ve bu çayın dış pazarda satılmasıyla ziyan olmaktan kurtulacağı söylenerek açılan bu işletmeler, gerçekte, devletin uygulayacağı yeni baskıların yolunu açmaktaydı. Zira, 84 yılından beri, devletin verdiği yaş çay alım fiyatları reel olarak daha da düşük tutulmakta ve kontenjan uygulaması ile de üreticinin elindeki çayın çok az bir kısmı satınalınarak üreticilerin özel işletmelere mecbur olması sağlanmaktadır. İki günlük süre içinde işlenmesi gereken yaş çayın elinde kalmasına razı olamayan üretici, ürününü yok pahasına özel işletmeye satmaktadır. Adeta devletle gizli anlaşma içinde olan bu işletmeler, üreticiye uzun vadeli

Çayda Amerikancı Politikalar

Maliye Bakanı Adnan Kahveci, çay taban fiyatını açıklarken son günlerde sıkça söylenen bir sözü tekrarladı: "Somon balığı üretin.."

Siyasi iktidar, Zonguldak maden işçilerine, hava işçilerine, tütün üreticisine, balıkçılara... insanca yaşamalarına ilişkin taleplerine hep aynı cevabı veriyor. "Somon balığı üretin, kiwi yetiştirin !" Uyguladıkları politikalarla üreticileri, işçileri çaresiz bırakan siyasi iktidarın sözcüsü Turgut Özal bir süre önce baklayı ağzından kaçırdı ve itiraf etti: "Bu sorunların çözümü için yapabileceğimiz bir şey yok, devletin istihdam politikaları dünyada iflas etmiştir." Bu sözler "devletin, toplumun çalışma güvencesini sağlamak gibi bir görevi olamaz, herkes başının çaresine baksın!" anlamına gelmektedir.

İktidarın bu derece açık tavrı 12 Eylülle başladı ve hızlandırılarak bugünlere geldi dayandı. Liberal ekonominin gereği serbest piyasa uygulaması sonrası artık Türkiye yabancı sermayenin pazarı durumuna geldi; İran'dan kurtlu patlıcanı, Yunanistan'dan patatesi ithal etmeye kadar vardı. Devlet işletmeleri yerli yabancı patronlara peşkeş çekilmeye, işçiler işlerinden çıkarılmaya, devlet işletmeleri kapatılmaya başlandı.

(Devamı arkada)

senetler vermekte, bu senetlerin çoğu da zamanında ödenmemektedir. Yılda ortalama 10 ton yaş çay veren üreticinin eline 90 yılı fiyatlarıyla 7 milyon lira geçmesi gerekirken, ödemenin geç yapılması sonucu, enflasyon nedeniyle bu para yaklaşık 5 milyona düşmektedir. 3-3.5 milyon liralık gübre ve işçilik maliyeti çıkarıldığında geriye sadece 2 milyon lira kalmaktadır. İşte çay üreticisinin yaşadığı acı gerçek budur !

ÇAYDA BÜYÜK VURGUN KİMİN CEBİNE GİRİYOR?

4 kilo yaş çaydan 1 kilo kuru çay üretilmektedir. 1990 yılı yaş çay alım fiyatına göre hesaplandığında, çay işletmelerinin elde ettiği haksız karların ne denli büyük olduğu açıkça görülebilir. 90 yılı alım fiyatı 900 lira idi. 1 kilo kuru çay için 3600 liralık yaş çay alan işletmeler kuru çayın kilosunu ortalama 20.000 liradan halka satarak 1 kilo çaydan 16.000 liralık gelir elde ettiler. Bu ise, 1 tonda 16 milyon lira, 100 tonda 1 milyar 600 milyon lira demektir. Kuru çay üretimini eski fabrikalarda eski teknolojiyle gerçekleştiren işletmelerin işçilik giderleri de oldukça düşük olmaktadır. Çünkü, Doğu Karadeniz'de çay üretimiyle geçinen 200 bin ailenin 170 bini küçük üreticidir ve bu aileler dayatılan ekonomik sıkıntıyı çözmek için çay fabrikalarına geçici işçi olarak girmektedir. 400 bin lira aylıkla 3-4 ay fabrikada çalışan üreticiler, sonra yeniden tarlalarına dönmektedirler. Açıkçası, emeğinin hakkını vermeyerek aç bıraktığı üreticiyi, fabrikasında düşük ücretle çalıştırarak bir kez daha sömüren bu işletmeler, sattıkları 1 kilo çaydan ortalama 10.000 lira kazanmakta, tonlarla ölçüldüğünde milyarlarca liralık kar elde etmektedirler. Bu rakamlar, kilosuna 20.000 lira vererek çay alan tüm halkımızın da nasıl sömürüldüğünün kanıtıdır.

Evet, bu bir sistem sorunudur. Bizzat devletin kendisi tarafından yürütülen ve özel şirketlerin haksız kazançlar elde ederek palazlanmasını sağlayan bu politikalar, hem üreticilerin hem işçilerin ve hem de tüm halkımızın bu ağır sömürü altında ezilmesine yolaçmaktadır.

91 YILI TABAN FİYATI, ÇAY ÜRETİCİSİNE ALÇAKÇA BİR SALDIRIDIR !

Yaş çay alımında 91 yılı taban fiyatı açıklandı. Maliye Bakanı Adnan Kahveci'nin 20 Mayıs günü Rize'de yaptığı açıklamaya göre, 1250 liradan yaş çay alımına başlandı. Üreticilerin paralarını ise yine uzun vadede ödeyeceğini belirten Kahveci, Ocak ayına dek %60'ını ödemeyi hedeflediklerini söyledi. Oysa, siyasi iktidarın sözcüsü konumuna getirilmiş olan Ziraat Odasının yaptığı bir araştırma bile gösteriyor ki; 1 kilo yaş çayın gübre-ilaç-işçilik-kesinti ve vergilerden oluşan üretim maliyeti 2775 liradır. Bu şartlarda, en az 4000 lira olması gereken taban fiyatını 1250 lira olarak saptamak, çay üreticisinin yokolmasını istemek demektir. Bu taban fiyatı, yıllardır çok ağır biçimde sömürülen çay üreticilerinin, adeta birer köle yerine konması demektir. Üretici, kilo başına aldığı 1250 lira ile gübre mi alsın, diğer giderlerini mi karşılasın? Bunları karşılayamayacağı gibi aç yaşamaya mahkum ediliyor. Üreticinin emeğini, ülkenin ekonomik kaynaklarını böylesine pervasızca harcayan iktidarın asıl amacı, bütün bu değerleri özel şirketlere yani sermayeye yem yapmaktır. Karlı Kamu İktisadi Teşekküllerini birer birer, özelleştirme adı altında yerli yabancı sermayenin talanına terkeden, bir devlet işletmesi olan Çay-Kur'u da kapatıp bu alandaki sorunları özel sektöre devredeceğini belirten iktidar, Türk çayının yokolmasına ve yabancı çayların ülkemizdeki pazara hakim olmasına zemin hazırlıyor. Bu anlamda, açıklanan taban fiyatı ve ödeme planı, çay üreticisine yönelik alçakça bir saldırıdır.

Bu sömürüye dur diyebilmek, iktidarın bu baskıcı ve acımasız politikalarını boşa çıkartabilmek, alın terimizin- emeğimizin hakkını alabilmek için mücadele etmek gerekmektedir. Boyun eğerek bir yere varamayız. Nasıl ki geçmişte yaptığımız eylemler sonucunda kontenjanı kaldırtmışsak; nasıl ki örgütlü olduğumuz zamanlarda paramızı peşin almışsak, şimdi de yapılması gereken budur. Haklarımıza, emeğimize sahip çıkmanın yollarını bulmalıyız. Yıllar boyu süren bu politikalar 12 Eylülün devamı ANAP iktidarıyla birlikte çekilmez bir hal almıştır. Eğer bütün bunlara razı olur sesimizi çıkarmazsak yüzümüz bir daha asla gülmeyecektir.

- ● ÇAY TABAN FİYATI EN AZ 4000 LİRA OLMALIDIR !
- ● ÇAYDA UYGULANAN KONTENJAN KALDIRILMALIDIR !
- ● HER MAHALLEDE, HER KÖYDE ÇAY ÜRETİCİ KOMİTELERİ KURALIM !
- ● ÖRGÜTLÜLÜĞÜMÜZÜ KOOPERATİFLERE TAŞIYALIM, YÖNETİMLERDE SÖZ VE KARAR SAHİBİ OLALIM !
- ● ÜRETEN BİZİZ YÖNETEN DE BİZ OLACAĞIZ !

Çayda Amerikancı Politikalar

(Baştarafı 1'de)

Bu uygulamaların temelinde Amerikanın Yeni Dünya düzenine bağlanma yatmaktadır. Bir yandan emperyalist ülke askerlerinin ortadoğuyu işgaline çanak tutan uygulamalar, diğer yandan herşeyi ithal ederek tarım ve sanayi üretimine, üretici köylü ve işçilere öldürücü darbeler vurma hızlandırıldı.

İnsanları açlığa ve yoksulluğa iten, topraktan sanayiye kadar iflaslara, kapanmalara neden olan politikalara karşı halkın tepkisini önlemeyi de ihmal etmediler. Halkın, yapılanlara karşı çıkmamasını, sinmesini sağlamak için devlet terörünü yasalaştırdılar. İki kişiyi bile devlete karşı örgüt olmakla suçlayabilecekleri bir terör yasası çıkardılar. Bu yasa polisin infazını serbest bırakıyor; işçilerin, köylülerin, memurların, gençlerin gelecekleri için taleplerini yükselttikleri her türlü muhalefeti, "terör" olarak tanımlıyor.Şimdi de devletin yapısını yeniden düzenleyen ve baskı politikalarını güvence altına alan Tek Şefli faşist diktatörlüğün Anayasa düzenlemesine hazırlanıyorlar.

Bütün bunlardan sonra, önemli olan bir başka nokta da, yıllar ve yıllardır siyasi iktidarların bu tür düzenlemelerine seyirci kalınmasıdır. Siyasi partilerin politik gelecekleri için yaptıklarına, bölgesel ve grupsal çıkarları nedeniyle ses çıkarmayanlar, oy deposu olmaktan öteye gidemediler. Bu durum, kendilerini yokeden politikaları hızlandırdı. Şimdi amerikancı politika son adımlarını atıyor. Açlık, yoksulluk, işsizlik getiren; yabancıların sömürüsünü azgınlaştıran bu politikalara karşı çıkmak tek yoldur.

Binbir kahır ve acı içinde, yoksullukla yoğurarak üretilen çay için istenecek taban fiyatında verilecek olan mücadele aynı zamanda amerikancı politikalara karşı da mücadeledir, bağımsızlık mücadelesidir.

Üretilen çayın fiyatında söz sahibi olma mücadelesi, demokrasi mücadelesidir. Bunları bilerek mücadele edilmelidir. "Yapacak bir şeyimiz yok" diyenlere "yapılacak çok şey var, bunu da biz yapabiliriz" demek gerekiyor. " Bu fiyatı kabul etmezseniz batarız" diyerek yalan söyleyenlere "Amerikancı çözümlerle bizleri batırmaya çalışanlar batsın, biz batmayacağız, söz ve karar hakkımızı kullanacağız" diyerek mücadele etmek gerekiyor.

Sorunlarımız, ancak ve ancak,"İnsanca yaşayabileceğimiz bir düzeni, çayı üreten gücümüzle biz kuracağız" diyerek yola çıkmakla çözülür.

- ■ YAŞASIN ÇAY ÜRETİCİLERİNİN BİRLİĞİ VE MÜCADELESİ !
- ■ YOKSULLUĞU, AÇLIĞI GETİREN AMERİKANCI POLİTİKALARA VE ONLARIN UŞAKLARINA HAYIR !
- ■ DEVLET TERÖRÜNE HAYIR !
- ■ ÜRETEN BİZİZ, YÖNETEN DE BİZ OLACAĞIZ !

Üretici Kooperatiflerinin işlevleri

Çay üreticisi gübre ihtiyacını öteden beri varolan kooperatifler aracılığıyla temin etmektedir. Bu kooperatifler, Ziraat Bankasından aldıkları kredileri üreticiye dağıtmaktadır. 1988 yılına gelinceye dek, bu kredilerin faizlerini, üreticiye borcu olan Çay-Kur ödüyordu. Ancak, 1988 yılından beri Çay-Kur bu sorumluluğu da üzerinden atmış, kredi faiz borçlarını üreticinin omzuna yüklemiştir. Bu arada kooperatifler de kuruluş amaçlarını unutarak, üreticiler için aldıkları ve dağıttıkları kredilerden kendileri için de faiz istemeye başlamışlardır. Uygulanan ödeme politikaları yüzünden gübre alacak peşin parayı bulamayan üretici, üretimini devam ettirebilmek için bu tuzağa düşmekten kurtulamıyor. Çay üreticisinin kendi öz kuruluşları olan bu kooperatiflere sahip çıkılmalı, buraların birer sömürü aracı olmasına izin verilmemelidir. Yöneticilerinin üreticiler tarafından seçilmesi-denetlenmesi ve çalışmalar üzerinde söz ve karar sahibi olunması gereklidir.

Kooperatifler gibi Ziraat Odaları da üreticinin sorunlarına yönelik olarak oluşturulmuş kurumlardır. Geçmiş yıllarda Ziraat Odaları ürünün ne şekilde üretilmesi gerektiğini araştırıyor, verimliliğin artırılmasına çalışıyordu. Bu yıllarda Ziraat Odaları, toplanan çayın satışıyla ilgili olarak devlet üzerinde söz hakkına sahipti.Ancak, günümüzde bu Odaların yönetimine getirilen insanlar doğrudan siyasi iktidarın güdümündedir. Bütün çay üreticilerinin bu Odaların doğal üyesi sayılmasına ve düzenli olarak aidat ödemelerine rağmen, bu kuruluşlar eski işlevlerini yitirmiş durumdalar.

Çay üreticisinin çeşitli sorunlarına yönelik olarak kurulan bir diğer kuruluş da Tüketici Ofisleridir. Üreticilerin gıda ihtiyaçlarını ucuz ve sağlıklı biçimde sağlamak üzere kurulan bu ofisler, geçmiş yıllarda pek çok malın direk üreticiye ulaştırılması işlevini başarıyordu. Ancak, getirilen ağır vergilendirmeler ve çıkarılan zorluklar sonucu bu ofisler piyasadaki tüccarlarla rekabet edemez hale geldiler. Ödediği vergiler yüzünden zarar etme riskine katlanamayan ofisler birer birer kapanmaya başladı. Bu da, üreticinin esnafa-tefeciye daha fazla borçlanmasına yolaçmaktadır.

Çay üreticisinin bütün bu sorunlarının çözümü için tek bir yol vardır. Köy-köy, bölge-bölge, birim-birim oluşturulacak üretici komitelerinde, en geniş katılımla tüm sorunlar tartışılmalıdır. Sürekli işleyen yapılara dönüştürülecek komitelerde, her türlü baskıya karşı mücadele yöntemleri saptanmalıdır. En geniş üretici kesiminin katıldığı bu örgütlülükler, varolan kooperatiflere taşınmalıdır. Kooperatiflerin ve ofislerin yeniden işler hale getirilmesi için bu kuruluşların program ve çalışmaları hep birlikte oluşturulmalı, denetlenmelidir. Çay üreticisi, örgütlü gücüyle, çay taban fiyatının belirlenmesinden yaşamsal sorunlara kadar her konuda söz ve karar sahibi olmalıdır.Çayını hangi fiyattan satacağına üreticilerin kendisi karar vermelidir. Bunu başarabilmenin yolu, komite örgütlenmelerinden geçmektedir. Sorunların çözümüne giden yolda ilerleyebilmek için bir an önce bu yapıları oluşturmak kaçınılmaz bir görevdir.!

ÜRETEN BİZİZ, YÖNETEN DE BİZ OLACAĞIZ !
SÖZ, YETKİ, KARAR, İKTİDAR HALKA !

Sahibi:Çetin UYGUR, Yazı İşleri Müdürü: Günnur İLHAN, Prof. İsmail Gürkan Cad. 3 / 5 Cağaloğlu - İstanbul Tel:528 16 73 Basıldığı yer: Sonhavadis Matbaası